

Płock i Rustawi - co nas łączy, co nas dzieli?

Porównywanie się jest bardzo naturalne. Zwykle ma ono dobre efekty, kiedy dzięki pozytywnemu przykładowi, chcemy komuś dorównać, bądź nawet go prześcignąć. Czasem porównywanie się daje efekty negatywne - nie widząc pozytywnego przykładu możemy cofnąć się w rozwoju, a zazdroszcząc komuś możemy doprowadzić do zachowań autodestruktywnych.

Teoria ta dotyczy głównie ludzi. Dziś jednak nie porównujemy dwóch osób, lecz dwa miasta - Płock i Rustawi. Leżące na dwóch kontynentach, w dwóch krajach, zamieszkane przez osoby różnej narodowości, używających różnych języków. Wydawać by się mogło, że oba miasta nie mają ze sobą nic wspólnego.

A jednak, pozory mylą!

Płock i Rustawi - wspólna historia, czy różna historia?

Początki istnienia obu miast miały miejsce w zupełnie różnych okresach czasu. Pierwsze informacje o założeniu osady na terytorium współczesnego Rustawi datuje się na V wiek p.n.e. Według gruzińskich historyków miasto zostało założone przez Aleksandra Wielkiego. Rustawi stało się ważnym ośrodkiem państwowym i religijnym w V wieku n.e. i pełni, choć z przerwami, ważną rolę na mapie Gruzji aż do XIII wieku. Płock natomiast został założony jako wczesnośredniowieczny gród obronny prawdopodobnie w X wieku. Miasto dość szybko stało się znaczącym ośrodkiem władzy na Mazowszu, a przez pewien okres czasu było stolicą Księstwa Mazowieckiego. Zarówno Rustawi jak i Płock były wielokrotnie niszczone, szczególnie w wiekach XII i XIII. Płock padł wtedy ofiarą najazdów krzyżackich i litewskich, natomiast Rustawi było plądrowane i palone przez wojska perskie i mongolskie. Z tego tragicznego okresu czasu Płock wyszedł obronną ręką i rozwijał się intensywnie aż do początku XVII wieku, kiedy okres świetności miasta zakończył się. Konsekwencją najazdów na Rustawi był natomiast upadek miasta i jego wymazanie z kart historii na kilkaset lat. Terytorium współczesnego Rustawi miało aż do połowy XX wieku charakter rolniczo-pasterski.

Na początku XIX wieku Płock oraz tereny współczesnego Rustawi znalazły się w jednym organizmie państwowym. Było to efektem ekspansji rosyjskiej na Kaukazie i w Europie Środkowej. W tym czasie Imperium Rosyjskie zajęło większą część Gruzji oraz podporządkowało sobie Księstwo Warszawskie, na terytorium którego leżał Płock. Również kres panowania Imperium Rosyjskiego w obu miastach nastąpił w tym samym okresie czasu. Przyniósł je koniec I wojny światowej i upadek Monarchii Romanowów. Historia połączyła oba miejsca również w latach 20-tych XX wieku. Zarówno centralna Polska, jak i cała Gruzja były ofiarami agresji Armii Czerwonej. Płock, w wyniku sukcesów Polskich wojsk w Bitwie Warszawskiej w sierpniu 1920 roku, nie został zdobyty przez wojska radzieckie. Efektem zdecydowanie większej przewagi Armii Radzieckiej nad armią Gruzji była wygrana komunistów i zajęcie kraju na początku 1921 roku.

Również okres największego rozwoju miast jest bardzo podobny. Wielką industrializację Rustawi, która spowodowała ogromny rozwój miasta, rozpoczęły w latach 40-tych XX wieku władze Związku Radzieckiego koncentrując ją wokół Rustawskiej Fabryki Metalurgicznej. Podobną drogę rozwoju wybrały dla Płocka władze PRL-u, kiedy rozpoczęły w mieście budowę Mazowieckich Zakładów Rafineryjnych i Petrochemicznych.

Płock i Rustawi - centra administracyjne, czy peryferia kraju?

Dziś zarówno Płock, jak i Rustawi są znaczącymi ośrodkami miejskimi, zamieszkiwanymi przez ponad 120 tys. ludzi. Mimo podobnej liczby mieszkańców, oba miasta pełnią jednak zupełnie różne role administracyjno-polityczne w swoich krajach. Fakt ten jest bezpośrednio związany z systemami samorządowym obu krajów, położeniem na mapie kraju obu miast oraz skali, w stosunku do której są one porównywane.

Płock to leżące w centrum kraju miasto na prawach powiatu, będące jednym z centrów administracyjnych w województwie mazowieckim. W latach 1975-1998 miasto było stolicą województwa płockiego. Płock mimo zamieszkiwania w nim ponad 120 tys. mieszkańców jest dopiero 28 miastem w kraju, w którym mieszka ok. 0.3 % mieszkańców Polski.

Rustawi jest stolicą leżącego w południowo-wschodniej Gruzji regionu Dolna Kartlia (po gruzińsku: Kwemo Kartli). Miasto zaczęło zyskiwać znaczenie jako centrum administracyjne regionu wraz z wprowadzaną w ostatnich latach reformą samorządową w Gruzji zwiększającą znacznie rolę władz regionalnych. Choć miasto zamieszkuje podobna do Płocka liczba ludności, w skali kraju Rustawi jest czwartym ośrodkiem miejskim zamieszkiwanym przez ok. 4% mieszkańców Gruzji. Ze względu na bliskość położenia miasta do stolicy kraju Tbilisi, bardzo często określa się Rustawi jako sypialnię stolicy. Tymczasem w okresie komunizmu, kiedy w mieście rozwijały się zakłady przemysłowe, za sypialnię Rustawi określało się... właśnie Tbilisi.

Płock i Rustawi - centra polityczne, czy polityczna pustynia?

Mimo stosunkowo niewielkiej liczby mieszkańców Płocka, z miastem i jego regionem jest związany szereg polityków pełniących ważne funkcje na współczesnej mapie politycznej Polski. Najważniejszym z nich jest Waldemar Pawlak, jeden z liderów Polskiego Stronnictwa Ludowego, do niedawne wicepremier i minister gospodarki. Znanym płockim politykiem jest również poseł PiS Stefan Jasiński. Pierwszą na płockiej liście wyborczej Platformy Obywatelskiej do Sejmu RP była w ostatnich wyborach parlamentarnych minister Julia Pitera.

Z Rustawi, mimo zdecydowanie większego znaczenia miasta na politycznej mapie kraju, nie pochodzi żaden z ważniejszych gruzińskich polityków. Miasto jest natomiast znane z założonej tam w 1994 roku największej w Gruzji komercyjnej stacji telewizyjnej Rustawi2. Dziennikarze stacji byli znani ze swojej odwagi i zaangażowaniu w wyjaśnianie afer korupcyjno-politycznych. W czasie swojej pracy byli ofiarami m.in. napadów i zabójstw, ale to właśnie dzięki nim obywatele Gruzji mieli dostęp do niezależnego źródła informacji. W efekcie protestów społecznych, będących efektem sfalszowanych w 2003 roku wyborów parlamentarnych, oraz dzięki skutecznej pracy mediów opozycyjnych, w tym szczególnie Rustawi2, w kraju mogła mieć miejsce Rewolucja Róż, która w 2003 roku obaliła rządy prezydenta Eduarda Szewardnadze i pozwoliła dojść do władzy Michelowi Saakaszwili.

Od tego momentu w Gruzji rozpoczął się proces demokratyzacji, a wybory parlamentarne i prezydenckie zaczęły odzwierciedlać realne poparcie dla określonych nurtów politycznych. Analizując wyniki wyborów prezydenckich i parlamentarnych, można wręcz stwierdzić, że poglądami politycznymi mieszkańcy obu miast praktycznie niczym nie różnią się od typowego mieszkańca Polski i Gruzji. Analiza wyniku wyborów ogólnokrajowych w ostatnich 6 latach pokazuje, że zwyciężające w obu miastach opcje polityczne, zwyciężały również w całym kraju. W ostatnich 3-ach latach poparcie dla najważniejszych kandydatów i opcji politycznych w obu miastach nie różniło się od ogólnokrajowego o więcej niż 1-2%.

Płock i Rustawi - sportowe potęgi, czy maluczy?

Na sportowej mapie Polski i Gruzji zarówno Płock, jak i Rustawi pełnią role ważne, choć nie kluczowe. Rustawi to miasto, z którego pochodzi wiele znanych gruzińskich zespołów sportowych. Najważniejszą z drużyn jest klub piłkarski Metalurgi Rustawi, jedna z najbardziej utytułowanych drużyn krajowych, w tym dwukrotny mistrz kraju. W roku 2010 Metalurg (wtedy Olimpi) Rustawi w drugiej rundzie kwalifikacji do Ligi Europejskiej UEFA przegrał w dwumeczu z Legią Warszawa 0:3, 0:1. Mieszkańcy Rustawi szczycą się również wielokrotnym mistrzem kraju w koszykówkę Energy Invest Rustavi, oraz wybudowanym w 1978 roku Międzynarodowym Torem Wyścigowym, na którym mogą odbywać się wyścigi Formuły 2.

Płock, w odróżnieniu od Rustawi, jest znany głównie dzięki reprezentującej miasto drużynie piłki ręcznej. Wisła Płock to jeden z najbardziej utytułowanych polskich klubów, 7-krotny Mistrz Polski, a

także 10-krotny zdobywca Pucharu Polski. Wisła Płock to również znana drużyna piłkarska. Drużyna, w obecnym sezonie grająca w I klasie rozgrywek, to wieloletni uczestnik rozgrywek polskiej ekstraklasy i zdobywca Pucharu i Superpucharu Polski.

Płock i Rustawi - ośrodki kultury, czy peryferia?

Na kulturalnych mapach Polski i Gruzji Płock i Rustawi pełnią ważne, jak na swoją wielkość i rolę, funkcje. Mieszkańcy Rustawi szczycą się szczególnie Państwowym Akademickim Zespołem Pieśni i Tańca "Rustavi". Artyści będący członkami popularyzują na całym świecie muzykę i tradycyjne tańce z Gruzji. Mieszkańcy z dumą opowiadają również o miejskim teatrze dramatycznym oraz o najbardziej znanej grupie muzycznej miasta, grającej reggae „REGGAEON”. Co ciekawe w bieżącym roku zespół występował na festiwalu Reggaeland w... Płocku! Miasto jest znane również z szeregu mniejszych wydarzeń kulturalnych, w postaci Dni Rustawi, czy festiwalu piwnego.

Również Płock może się poszczycić szeregiem instytucji prezentujących kulturę wysoką, takich jak Płocka Orkiestra Symfoniczna, czy Teatr Dramatyczny im. Jerzego Szaniawskiego. Wśród młodych ludzi miasto jest znane z licznych festiwali przyciągających krajowe i międzynarodowe gwiazdy. Są to m.in. ww. największy festiwal reggae w Polsce Reggaeland, Festiwal Audioriver prezentujący muzykę elektroniczną, czy Vistula Folk Festival.

Podsumowanie

Płock i Rustawi. Dwa kontynenty, dwa kraje, dwa miasta. Pozornie, obu miast nie powinno nic łączyć, a jednak... A jednak, pozory mylą! Płock i Rustawi to miasta niezwykle sobie bliskie. Łączy je historia, kultura, sport, polityka. Od niedawna oba miasta łączy również status miast partnerskich.

Warto dostrzec podobieństwa, a z różnic... wyciągnąć to, co najlepsze. Niech sukcesy jednego miasta będą inspiracją do zmian drugiego!

Przydatne linki:

<http://plockaprawica.net/downloads/plock1920.pdf>

<http://www.rustavi1.com/?lang=eng>

http://rustavi.ge/?page_id=168&lang=en

http://www.culture.pl/pkpp-kalendarz-pl-muzyka/-/eo_event_asset_publisher/U9eO/content/najstarsze-piesni-europy:-rustavi-ensemble

<http://www.plock.eu/>

Autor: Mateusz Bajek